

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТЕЊЕТО НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ ВО 2010
ГОДИНА

Скопје, јуни 2011

СОДРЖИНА

1. ОСНОВАЊЕ И МИСИЈА	3
2. ФИНАНСИРАЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ	4
3. АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ ВО 2010 ГОДИНА	4
3.1. РЕГУЛАТИВА	5
3.2. СУПЕРВИЗИЈА	6
3.3. ЛИЦЕНЦИРАЊЕ	7
4. СОРАБОТКА СО ДОМАШНИ И МЕЃУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ	8
5. ЕДУКАЦИЈА И УЧЕСТВО НА НАСТАНИ	9
6. ПРОЕКТИ	10

1. ОСНОВАЊЕ И МИСИЈА

Агенцијата за супервизија на осигурување на Република Македонија (во понатамошниот текст „АСО“) е самостојно и независно регулаторно тело кое врши јавни овластувања утврдени со Законот за супервизија на осигурувањето и Законот за задолжително осигурување во сообраќајот.

Законските надлежности на АСО се однесуваат на:

- Спроведување на супервизија над друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурувањето, осигурителните брокери и застапници, правните лица кои се поврзани со друштвата за осигурување и Националното биро за осигурување;
- Донесување подзаконски акти;
- Одлучување за издавање или одземање дозволи, давање или повлекување на согласности, отстранување на незаконитости од спроведени супервизии и други поединечни прашања; како и
- Изрекување мерки спрема друштва за осигурување, осигурително брокерски друштва, друштва за застапување во осигурување и други правни и физички лица врз кои АСО спроведува супервизија.

Во рамки на своите овластувања и надлежности, како и преку членство во меѓународни асоцијации од областа на осигурувањето и соработка со други надзорни органи, АСО има за цел да придонесе за зајакнување и поттикнување на развојот на осигурителниот пазар во земјава, создавајќи на тој начин адекватна заштита на правата и интересите на осигурениците и другите корисници на осигурувањето.

Улогата на АСО на пазарот на осигурувањето е насочена кон зајакнување на солвентната позиција на друштвата за осигурување, подобрување на начинот на финансиското известување на овие субјекти, со што ќе влијае врз подобрување на финансиската контрола и поголемата финансиска стабилност на земјата.

АСО за својата работа одговара пред Собранието на Република Македонија. Собранието го усвојува финансискиот план на АСО, како и годишната сметка која мора да биде ревидирана од страна на независен овластен ревизор.

Орган на управување на АСО е Советот на експерти, составен од претседател на Советот и 4 члена. Претседателот и четирите членови на Советот на експерти на АСО ги именува и ги разрешува Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија. Собранието на Република Македонија на седницата одржана на 25 август 2009 година донесе

одлука за именување на претседателот и членовите на Советот на експерти на АСО, каде што се именуваат:

- д-р Климe Попоски, претседател,
- Зоран Стојановски, член,
- Лулзим Имери, член,
- Илија Граорковски, член, и
- д-р Силвана Мојсовска, член.

АСО има статус на правно лице регистрирано во Централниот регистар на Република Македонија и започна со работа на 1 ноември 2009 година. Со основањето на АСО престанаа надлежностите на Министерството за финансии за спроведување на супервизија на осигурување.

Во текот на 2010 година АСО активно работеше за реализација на законски утврдените функции, како од аспект на унапредување на регулативата на пазарот на осигурување така и од аспект на супервизијата на сите учесници во работењето на пазарот на осигурување во Република Македонија.

Советот на експерти работи на седници и донесува одлуки со мнозинство гласови од вкупниот број на членови. Во текот на 2010 година Советот на експерти на АСО одржа 27 седници.

2. ФИНАНСИРАЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Согласно Тарифникот за содржината и висината на надоместоците и давачките што ги наплатува Агенцијата за супервизија на осигурување и роковите за уплата (Службен весник на РМ бр. 147/09, 149/09 и 154/09), кој стапи на сила од 01.01.2010 година, работењето на АСО се финансира со надоместоци што ги наплатува од друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва, друштвата за застапување во осигурувањето и другите лица врз кои АСО спроведува супервизија.

Советот на експерти на седницата одржана на 23 декември 2010 година го донесе финансискиот план на АСО за 2011 година и истиот го достави до Собранието на Република Македонија заради усвојување.

3. АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ ВО 2010 ГОДИНА

Во согласност со приоритетите поставени за 2010 година, АСО донесе подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за супервизија на осигурување, супервизорски мерки, одлуки од доменот на лиценцирањето, организираше циклус на едукација и испити за осигурителни застапници и брокери, како и бројни акти со цел поддршка на работата на АСО.

3.1. Регулатива

Во текот на 2010 година донесени се 12 подзаконски акти¹ со кои е извршено дорегулирање на голем дел од законската материја во повеќе области.

Од областа на лиценцирањето донесени се 4 подзаконски акти со кои прецизно се регулираат условите за стекнување и испитување на стручната подготвеност за вршење работи за застапување во осигурување и осигурително брокерски работи, како и прецизирање на потребната документација за добивање лиценца за застапник во осигурување и осигурителен брокер. Овие подзаконски акти претставуваа законска основа во отпочнувањето на процесот на едукација во текот на 2010 година и повторно лиценцирање на посредниците кои работат на осигурителниот пазар во Р. Македонија. Со таа цел се донесени следните правилници:

1. Правилник за условите за стекнување со и испитување на стручната подготвеност потребна за вршење работи на застапување во осигурување;
2. Правилник за условите за стекнување со и испитување на стручната подготвеност потребна за вршење на осигурително брокерски работи;
3. Правилник за потребната документација за добивање лиценца за застапник во осигурувањето; и
4. Правилник за потребната документација за добивање лиценца за осигурителен брокер.

Од областа на сметководството, финансиите и ревизијата во текот на 2010 година се донесени следните 4 подзаконски акти:

1. Правилник за контен план за друштвата за осигурување и реосигурување;
2. Правилник за методот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси;
3. Правилник за формата и содржината на ревизорскиот извештај и минималниот опфат на ревизија на друштвата за осигурување и реосигурување; и
4. Правилник за формата и содржината на билансните шеми и детална содржина на Годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување.

Со донесување и соодветна примена на овие подзаконски акти се очекува подобрување на квалитетот и опфатот на финансиските известувања што е од огромно значење за ефикасно и ефективно спроведување на супервизијата на друштвата за осигурување, како и остварување еднообразност на известувањето.

Додека, пак, од областа на супервизијата и статистиката се објавени следните подзаконски акти:

1. Правилник за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви;
2. Правилник за пресметка на потребното ниво на маргина на солвентност;
3. Правилник за видовите и описот на ставки што ќе се земат предвид при пресметка на капиталот на друштвото за осигурување и/или реосигурување; и

¹ Четири од нив се објавени во „Службен весник на РМ“ бр. 5 од 14.01.2011 година

4. Правилник за статистичките осигурителни стандарди на друштвата за осигурување и/или реосигурување.

Донесувањето на правилниците од областа на супервизијата и статистиката произлегува од обврската на АСО утврдена во член 74 и член 102 од Законот за супервизија на осигурување. Со овие правилници се очекува да се постигне усогласеност на применетите стандарди во работењето на друштвата за осигурување, подобрување на квалитетот и содржината на известувањата, како и еднообразност во известувањата за нивното работење до АСО, со што се поставуваат рамки и насоки за работата на супервизијата посебно во делот на контролата на ризиците, следење на солвентноста на друштвата за осигурување, како и можност за основање и развивање на систем на рано предупредување.

3.2. Супервизија

АСО ја спроведува супервизијата на друштвата за осигурување и останатите субјекти на супервизијата (осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурување и Националното биро за осигурување) во согласност со Законот за супервизија на осигурување, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и останатите релевантни прописи. Со Законот за супервизија на осигурување АСО, исто така, има надлежност да спроведува супервизија на субјектите кои вршат работи на осигурување, осигурителни брокерски работи и/или работи на застапување во осигурување без да имаат соодветно овластување од АСО (незаконско вршење на работи на осигурување, осигурително брокерски работи и работи на застапување во осигурување).

Во текот на 2010 година, АСО спроведуваше редовна вонтеренска супервизија, која е заснована на известувања на учесниците на пазарот на осигурување. Податоците од сите друштва се доставуваат до АСО во рок од 30 дена од завршувањето на еден квартал. Основни извештаи се: Известувањата за обемот на капитал; потребното ниво на маргина на солвентност, со мислење на овластениот актуар; износот на техничките резерви, со мислење на овластениот актуар; вредноста на средствата кои ги покриваат техничките резерви; видови, вложување и локализација на средствата кои ги покриваат техничките резерви или математичката резерва; видови, вложување и локализација на капиталот; ликвидност на друштвото и статистичките осигурителни податоци.

Целта на анализата е контрола на работењето на друштвата за осигурување од аспект на придржувањето кон одредбите од ЗСО кои се однесуваат на управувањето на ризик.

Во текот на 2010 година Агенцијата за супервизија на осигурување спроведе две теренски контроли и учествуваше во работата на еден супервизорски колеџ.

Теренските контроли се однесуваа на работењето на две друштва за осигурување од кои едната беше делумна, а едната целосна контрола. Врз основа на теренските контроли АСО издаде 2 Наредби за отстранување на незаконитостите кои содржеа 3 неусогласености со законската регулатива и 5 дополнителни мерки.

Во месец декември 2010 година за прв пат претставници од АСО, на покана на Бугарското регулаторно тело, присуствуваа на т.н. Supervisory college, односно Координативен состанок за потребите на супервизија на друштво за осигурување со седиште во Бугарија, а кое е сопственик на друштво за осигурување во Република Македонија. Овој состанок редовно ќе се одржува на годишно ниво.

3.3. Лиценцирање

Во доменот на лиценцирањето, АСО во 2010 година издаде:

- 1 дозвола за вршење работи на осигурување на живот (**АД за осигурување ВИНЕР Лајф-Виена Иншуренс Груп Скопје**);
- 2 дозволи за работа на осигурително брокерски друштва (Осигурителното брокерско друштво **К МК БРОКЕР АД Скопје** и Осигурителното брокерско друштво **МАКОИЛ БРОКЕР АД Скопје**);
- 1 дозвола за работа на друштво за застапување (Друштво за застапување во осигурување **МК ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје**);
- 1 решение за одбивање на барање за вршење работи на осигурување на друштво за неживотно осигурување;
- 1 дозвола за воведување нова класа на осигурување (**ВАРДАР ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје**);
- 2 согласности за вршење на функција член на орган на управување;
- 1 согласност за измена на Статут на друштво за осигурување;
- 10 согласности за друштва за ревизија на финансиските извештаи и консолидирани финансиски извештаи на друштвата за осигурување;
- 393 лиценци за застапници во осигурувањето; и
- 15 лиценци за осигурителни брокери.

Согласно член 154, став 2 од Законот за супервизија на осигурување АСО започна да организира редовна Обука за вршење работи на застапување во осигурување и Обука за вршење осигурително брокерски работи. За таа цел АСО издаде Прирачник за подготвување стручен испит за вршење работи за застапување во осигурување и Прирачник за подготвување стручен испит за вршење осигурително брокерски работи. Процесот на едукација започна на 14.10.2010 година и оттогаш се одвива на континуирана основа. До крајот на годината се одржаа 9 обуки за застапници во осигурување и 2 обуки за осигурителни брокери. За кандидатите со завршена обука, АСО спроведува испит за проверка на стручната подготвеност. Кандидатите кои успешно ќе го положат испитот добиваат сертификат за положен испит, што претставува еден од основните услови за добивање лиценца за застапник во осигурување и лиценца за осигурителен брокер од АСО.

На 31.12.2010 година, вкупниот број лиценцирани застапници изнесува 2180, но овој број се однесува на застапници кои немаат поминат процес на едукација за застапници. Сите

лиценцирани застапници имаа обврска да се пријават на обуката до 29.11.2010 и да го положат испитот со цел да им биде продолжена лиценцата за работа. До 31.12.2010 на обуката за вршење работи на застапување во осигурување се пријавиле 540 лица, меѓу кои се постојните лиценцирани застапници и нови кандидати. Од овој број положиле 258 лица, кои до крајот на 2010 година ја започнале постапката на лиценцирање.

Во 2010 година за Обука за осигурителни брокери се пријавија 118 кандидати и поминаа низ процес на едукација.

4. Соработка со домашни и меѓународни институции

Еден од главните приоритети на АСО за 2010 година е остварување интензивна соработка со домашните регулаторни органи и други надлежни институции, како и со супервизорски тела и институции од странство. Во текот на 2010 година беа потпишани меморандуми за разбирање со Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, Комисијата за хартии од вредност на Р. Македонија и Управата за спречување перење пари и финансирање на тероризам.

Во делот на меѓународната соработка од особено значење е учеството на АСО во работата на 17-та редовна годишна конференција на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS) која се одржа од 27 до 29 октомври 2010 година во Дубаи, Обединети Арапски Емирати. Во рамките на оваа конференција дојде до официјалното прогласување и прифаќање на членството на АСО за рамноправна членка на IAIS и нејзино евидентирање во регистрите под уставното име на нашата земја.

Исто така, во текот на 2010 година дојде до значајно унапредување на меѓународната соработка на АСО со регулаторните тела од земјите на странските инвеститори и земјите со кои АСО има постојана соработка преку потпишувањето на меморандуми за разбирање, и тоа со:

- Регулаторното тело за финансиски пазар на Австрија;
- Агенцијата за супервизија на осигурување на Словенија;
- Комисијата за финасиски пазар на Бугарија;
- Агенцијата за финансиски надзор на Хрватска;
- Агенцијата за супервизија на осигурување на Црна Гора;
- Регулаторното тело за финансиски пазар на Албанија; и
- Централната банка на Косово.

Во рамките на Извештајот на Европската комисија за напредокот на Р. Македонија за 2010 година, во Поглавјето 9: Финансиски услуги, се констатира дека е постигнат напредок во областа на

осигурување, при што се истакнува фактот дека АСО стана функционална и самоодржлива институција.

5. Едукација и учество на настани

Во рамките на своите програмски определби АСО во 2010 година ги зајакна капацитетите на супервизијата преку воспоставување и имплементација на систем на континуирана едукација и стручно усовршување на вработените во АСО заради ефикасно спроведување супервизија.

За таа цел се користеа интерните тренинзи од консултантите во АСО, одобрените посети во рамките на ТАИЕХ, како и различни посети на семинари, конференции и регулаторни тела за осигурување. Позначајни од нив се:

- Регионалниот семинар на темите Имплементација на ризично базирана солвентност и Супервизорски техники, Белград, Србија, мај 2010;
- Инвестициските активности на осигурителите – нови предизвици за супервизорските институции, Варшава, Полска, октомври 2010;
- 11-та конференција за Информациска и комуникациска технологија и осигурување – ICTI 2010, Плитвички езера, Хрватска, октомври 2010;
- Прва конференција за осигурување во ЦЕФТА регионот, Златибор, Србија, октомври 2010;
- Конференција на CEIOPS 2010, Франкфурт, Германија, ноември 2010;
- 5-та биенална конференција за управување со ризици и супервизија, Базел, Швајцарија, ноември 2010; и
- Курс за континуирана едукација на актуарите во организација на IAA, Здружението на актуари на Србија и Институтот за актуарство, Белград, Србија, декември 2010.

Во април 2010 година АСО се јави како организатор на дебатата на тема „Развојот на осигурувањето во глобални рамки“. На овој настан учествуваа сите друштва за осигурување во Р. Македонија и претседателот на одборот на Меѓународната асоцијација на осигурителни супервизори (IAIS).

Во рамките на 11-та конференција на Македонската берза, мај 2010 година, АСО зема учество во панелот посветен на осигурителниот бизнис и импликациите на македонскиот пазар на капитал.

Во септември 2010 година, посета на АСО оствари специјалниот претставник на Европската Унија и шефот на Делегацијата амбасадорот Ерван Фуере со цел поблиско запознавање со активностите што Агенцијата ги презема во рамки на техничката помош обезбедена од европските фондови согласно ИПА Програмата.

На иницијатива на АСО, на втората годишна конференција на Националното биро за осигурување од областа на осигурувањето на тема „Перспективи на осигурителниот пазар на Република Македонија“, која се одржа во октомври 2010 година, земаа учество претставници од регулаторните тела на Германија, Словенија и Бугарија.

Исто така, во ноември 2010 година, АСО организараше дводневен семинар со тема „Управување со ризици кај претпријатијата“ - An Overview of Enterprise Risk Management (ERM). На семинарот присуствуваа актуари, порфолио менаџери, како и претставници од секторите за финансии од друштвата за осигурување. Предавач на овој семинар беше реномираниот професор од САД Thomas A. Aiuppa, Ph.D., PCU, од Colorado State University.

Во рамки на „Финекспо 2010“ АСО учествуваше на трибината организирана од Здружението на осигурувањето при Стопанската комора на Македонија, посветена на состојбите во осигурителниот пазар во Македонија, со посебен осврт врз перспективите на животното осигурување.

6. Проекти

Во текот на 2010 година беа активни 2 проекта од одобрената техничка помош од претпристапните европските фондови (ИПА фондови), и тоа за реализација на Рамковен договор (Framework contract LOT 10: Trade, Standards and Private sector - EuropeAid/127054/C/SER/multi).

Едниот проект, кој заврши во 2010 година, придонесе кон понатамошно зајакнување на капацитетите на АСО при спроведување на процесот на супервизијата со цел понатамошна поддршка во развојот на ефикасен, сигурен и стабилен пазар на осигурување.

Другиот проект, кој продолжи и во 2011 година, има за цел да пружи поддршка во делот за лицензирање за да ја зајакне регулативата во областа на осигурувањето, хармонизирана со легислативата и праксата на ЕУ, како и со меѓународните стандарди.

Исто така, АСО поднесе апликација до Светската банка за реформа на задолжителното осигурување од автоодговорност. Основната цел на оваа проектна активност е поддршка на реформите во делот на осигурувањето од одговорност од употреба на моторни возила, како осигурителен производ кој доминира во портфолијата на домашните друштва за осигурување.

Исто така, АСО поднесе апликација за финансиска помош до Европската банка за обнова и развој (ЕБОР) со цел развој и имплементација на информатичко решение (софтвер) за да се подобри супервизијата на осигурителната индустрија преку изградба на ефикасен систем на мониторинг и систем на известување.

АСО ја поддржа иницијативата предложена од Светската банка за осигурување од катастрофални ризици. Целта на овој проект е обезбедување пристап на домаќинствата, деловниот сектор и владините агенции за финансиска заштита од загуби причинети од климатски промени и

геохазарди. Тоа ќе биде постигнато преку основање посебна регионална реосигурителна институција за Југоисточна Европа и кавкаскиот регион, што ќе овозможи брз раст на пазарот за осигурување од катастрофални ризици во земјите членки.

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Претседател на Советот на експерти,

д-р Климе Попоски

Број 0103-2597/3

Скопје

27.06.2011 година